

Висновки. Таким чином, соціальна реклама – це не пряма пропаганда, а діалог між людиною і проблемою, діалог між особистістю і соціумом. Вона допомагає людині вийти з кола проблеми і озирнутися на навколишній світ, тим самим виконуючи завдання соціальної роботи. У соціальній рекламі, яка надає реальний вплив на життя людей, повинні бути широко представлені сильніші можливості людини. Соціальна реклама є лише прикладною методикою в системі соціальної роботи, але вона повинна працювати на запобігання складних життєвих ситуацій і допомагати не тільки клієнту, але й соціальному працівнику в здійсненні поставлених завдань.

Список використаних джерел:

1. Андрусенко А. Г. Соціальна реклама в Україні: здобутки та перспективи / А. Г. Андрусенко . *Маркетинг в Україні*. 2016. № 1.
2. Про інформацію: Закон України від 30 жовтня 1997 р. N 2658-XII // URL: www.zakon.rada.gov.ua (дата звернення: 01.04.2023).
3. Обрисько, Б. А. Реклама і рекламна діяльність: Курс лекцій / Б. А. Обрисько. Київ: МАУП. 2018. 240 с.

Вікторія Глиняна,
*здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
спеціальність 231 Соціальна робота
(Соціальне адміністрування в громаді),
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка*

Науковий керівник: **Віра Поліщук,**
*доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри соціальної роботи та
менеджменту соціокультурної діяльності,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка*

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ ПОПЕРЕДЖЕННЯ КОНФЛІКТІВ У МОЛОДИХ СІМ'ЯХ, ЯКІ ВИХОВУЮТЬ ДІТЕЙ З РОЗЛАДАМИ АУТИЧНОГО СПЕКТРУ

Постановка проблеми. Проблема теоретичного дослідження і розробки прикладних аспектів попередження конфліктів у молодих сім'ях, є вічною і актуальною практично для кожної сім'ї. Важливість проблеми

попередження конфліктів зростає в рази стосовно молодих сімей, які виховують дітей з розладами аутичного спектру. Кожна сім'я, як підсистема (осередок) суспільства, постійно відчуває і реагує на усі зміни (як позитивні так і негативні), які відбуваються в країні. У молодій сім'ї ці процеси проходять особливо гостро і динамічно. Народження у сім'ї дитини з розладом аутичного спектру є серйозним викликом і впливає на систему сімейних і родинних відносин.

Мета нашої наукової розвідки полягає в аналізі прикладних аспектів підходу, орієнтованого на сильні сторони, при попередженні конфліктів у молодих сім'ях, які виховують дітей з розладами аутичного спектру.

Для вирішення означеної мети нами окреслено логіку послідовності виконання таких завдань: 1) здійснити аналіз особливостей подружніх взаємин та причин конфліктів у молодих сім'ях в цілому та сім'ях, які виховують дитину з розладами аутичного спектру, зокрема; 2) ознайомитися із провідними стратегіями вирішення конфліктів у молодих сім'ях; 4) вивчити розроблені дослідниками моделі попередження конфліктів у молодих сім'ях які виховують дітей з розладами аутистичного спектру; 5) розробити прикладні аспекти упровадження підходу, орієнтованого на сильні сторони, у процесі соціальної роботи з молодими сім'ями, які виховують дітей з розладами аутичного спектру, з метою попередження у них конфліктів.

Виклад основного матеріалу. Процес формування та розвитку сучасної української сім'ї проходить у складних і суперечливих умовах, на фоні яких спостерігаємо погіршення стану фізичного і психічного здоров'я людей, зростання міжособистісної ізоляції, агресивності, нездатності розв'язувати власні проблеми та конфлікти, що виникають на життєвому шляху. До груп сімей з підвищеним ризиком виникнення конфліктів відносяться сім'ї, які виховують дітей з ментальними захворюваннями, зокрема з різними розладами аутичного спектру.

Дослідження науковців (О. Василенко; Н. Горішна; Н. Олексюк; В. Поліщук [1; 2; 3; 4] свідчать про наявність серйозних проблем і труднощів у сім'ях, що виховують дитину з аутизмом, і підвищеного ризику виникнення у них конфліктів.

Аутизм чи розлад спектру аутизму (РСА) трактується дослідниками як неврологічне захворювання, що характеризується низкою симптомів, зокрема, дефіцитом соціальної взаємодії, повторюваною поведінкою та

стереотипією мислення, пізнавальних інтересів, рухової активності, ехолалією.

У психології під конфліктом розуміють зіткнення протилежно-спрямованих інтересів, цілей, думок суб'єктів взаємодії або опонентів. Під подружнім конфліктом ми розуміємо зіткнення інтересів і протиборство між членами подружжя, під час якого кожен з останніх прагне посісти позицію, несумісну з позицією іншого.

До причин сімейних конфліктів, зазвичай, відносять: різні погляди на сімейне життя; нереалізовані очікування і незадоволені потреби, що пов'язані з сімейним життям; асоціальну поведінку одного з подружжя; подружню невірність; грубість, неповажне ставлення один до одного; небажання чоловіка допомагати дружині у домашніх справах; побутову не облаштованість; неповажне ставлення чоловіка до родичів дружини і навпаки; відмінності в духовних інтересах і потребах; наявність є різного роду соціальних проблем і труднощів (відсутніх окремого житла, відсутність роботи, фінансові проблеми, тощо). Вагомим чинником виникнення напруження в родині і сімейних конфліктів є народження в сім'ї дитини з ментальними захворюваннями, зокрема з різними розладами аутичного спектру. Наслідком подружніх конфліктів можуть бути психологічні травми, що виявляються у вигляді переживань та впливають на психічний стан особистості. Виділяють такі наслідки подружніх конфліктів, як стан повної сімейної незадоволеності, сімейної тривоги, нервово-психічного напруження, провини. Відтак, дуже важливим для подружжя є повне вирішення конфлікту.

Подолання конфліктів в молодій сім'ї представляє собою процес знаходження взаємоприйняттого вирішення проблеми, що має особистісну значущість для учасників. У науковій літературі наводяться такі шляхи подолання конфліктів: надання спеціалістами психологічних консультацій; здійснення (під час роботи спеціаліста з сім'єю) аналізу взаємин між членами сім'ї; застосування певних форм роботи для покращення ситуації в сім'ї; проведення певного корекційного впливу на членів консультаційного процесу; обговорення членами подружжя конфліктної ситуації, що дає змогу визначити причини та обрати шляхи його подолання самостійно, без втручання третіх осіб. Існують різні шляхи подолання конфліктів, але всі вони мають на меті відновлення взаєморозуміння між опонентами та досягнення максимально вигідного

для обох сторін результату. Велику роль у вирішенні конфліктів відіграє обрання молодим подружжям стилю поведінки, що відповідає ситуації, оскільки саме від правильності вибору стратегії поведінки залежить процес конструктивного вирішення або ескалації конфліктних ситуацій між членами подружжя.

На підставі результатів вихідного зрізу, нами були зроблені певні узагальнення про те, що більшість молодих подружніх пар, які перебувають у шлюбі не більше трьох років, під час конфлікту обирають деструктивні стилі поведінки, не бажають йти на взаємні поступки та не намагаються знайти компроміс. Значний відсоток учасників експериментальної групи обирають стилі суперництва та пристосування; причому серед тих молодих сімей, які виховують дитину з аутизмом, деструктивна поведінка в конфлікті трапляється значно частіше.

Висновки. Виходячи з результатів нашого дослідження нами розроблені рекомендації подружнім парам щодо доцільності опори на сильні сторони з метою уникнення (нівелювання) негативних наслідків конфліктних ситуацій в подружньому житті. Одним із провідних завдань соціальної роботи з такими сім'ями є навчити членів молодих сімей та членів родини вирішувати (долати) труднощі і конфліктні ситуації конструктивним шляхом: йти на взаємні поступки, домовлятися між собою, так щоб потреби або вимоги кожного члена родини були в достатній мірі враховані і задоволені. Розроблена модель соціальної підтримки сімей, які виховують дітей з певними розладами аутичного спектру, містить наступні змістові компоненти: формування адаптивних навичок у членів родини; підтримка в забезпеченні соціальної мобільності сім'ї; актуалізація і трансформація сімейного ціннісного контексту; реорганізація системи сімейних відносин та сімейна реструктуризація; орієнтація усіх членів родини на конструктивну взаємодію.

Список використаних джерел:

1. Василенко О. (2018). Методи консультування з опорою на сильні сторони підлітків. *Сучасні реалії та перспективи соціального виховання особистості в різних соціальних інституціях* : матеріали Всеукр. наук-практ. конф. Харків : ХНПУ. 2019. С. 24–25.

2. Горішна Н. (2018). Роль соціального працівника у впровадженні антидискримінаційних практик щодо вразливих сімей у територіальній

громаді. *Актуальні проблеми сучасної соціології і соціальної роботи та професійної підготовки фахівців: антидискримінаційна теорія і практика*. Ужгород: ДВНЗ «Ужгородський національний університет». 2018. С. 32–33.

3. Олексюк Н. (2019). Соціальна підтримка батьків дітей з особливими потребами як актуальна проблема. *Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Педагогіка та психологія»*, 2 (10). 2019. С. 63–66

4. Поліщук, В. (2021). Підготовка майбутніх соціальних працівників до роботи з батьками, які виховують дітей з проявами аутичних розладів. *Social Work and Education*, Vol. 8, No. 4. PP. 540-549.

Ірина Калініна,
здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти,
Навчально-науковий інститут педагогіки і психології,
Державний заклад «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»(м. Полтава)

Науковий керівник: **Наталія Островська,**
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри соціальної педагогіки,
Державний заклад «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»(м. Полтава)

СУТНІСТЬ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ ЧЛЕНІВ РОДИН ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В ДІЯЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА

Постановка проблеми. Захист прав та інтересів військовослужбовців та їхніх родин є важливою складовою соціальної політики держави. У зв'язку з цим, розробка ефективних механізмів забезпечення соціально-психологічної підтримки членів родин військовослужбовців стає надзвичайно важливою задачею для соціальних працівників.

Війна в Україні підняла актуальність проблеми збереження психологічного здоров'я військовослужбовців на принципово новий рівень. Адже участь у бойових діях практично завжди супроводжується стресовою реакцією організму, яка без відповідної своєчасної